

Nr 338.

Av herrar **von Sneidern** och **Dahl, Adolf**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till socialstyrelsen m. m.*

Med anledning av framställning från Svenska landstingsförbundet har Kungl. Maj:t i sin proposition nr 199 föreslagit riksdagen att i huvudsaklig överensstämmelse med ett inom kungl. socialstyrelsen utarbetat förslag anordna kontroll över bränsleförbrukningen vid värmeanläggningar inom vissa landstingen tillhöriga eller av dem understödda anstalter.

Kostnaden för detta kontrollarbete bör enligt Kungl. Maj:ts uppfattning helt drabba landstingen. För verksamhetens igångsättning redan med den nuvarande begränsade anslutningen från landstingens sida föreslås emellertid med stöd av den från kungl. socialstyrelsen avgivna utredningen ett statligt bidrag av supplerande natur, vilket bidrag skulle automatiskt minskas med ökad anslutning för att vid full anslutning helt försvinna. Detta tillfälliga bidrag har av socialstyrelsen på grundval av den hittills anmälda anslutningen upptagits till 3,000 kronor per år, varvid styrelsen föreslagit placering av den ledande tjänstemannen i lönegrad B 29. I propositionen är emellertid det beräknade bidragets storlek reducerad huvudsakligast därigenom, att Kungl. Maj:t, med stöd av ett utlåtande från statskontoret, föreslår samma tjänstemans placering i lönegrad B 26 i stället för B 29.

Med anledning härav må framhållas, att det mycket goda ekonomiska resultat, den sedan 1921 utövade bränslekontrollen vid de statliga anläggningarna har medfört, tydligt utvisar, att stora värden stå att vinna genom en likartad verksamhet vid landstingens anläggningar. Den nationalekonomiska betydelsen av sådant i bränslebesparande syfte bedrivet arbete vitsordas också i samtliga infordrade yttranden.

Kostnaderna för här föreslagna kontrollarbete utgöra å andra sidan endast en ringa bråkdel av de besparingar, som kunna uppnås genom en rätt utövad verksamhet. Det ekonomiska utbytet är givetvis direkt beroende av arbetets planläggning och utförande. Vidare må beaktas, att det åsyftade resultatet beträffande landstingsanläggningarna enbart kan uppnås å övertygelsens väg, varför mycket stora fordringar måste ställas på ledarens personliga egenskaper, auktoritet och omdömesförmåga. Verksamhetens effektivitet är uppenbarligen i mycket hög grad beroende av ledarens förmåga att handhava den mycket grannliga uppgiften.

För sitt ställningstagande rörande ledarens avlöningsförmåner har socialstyrelsen framlagt en klar och övertygande motivering och därjämte uttalat, att en inskränkning i kostnaden för den föreslagna verksamhetens organisation och bedrivande måste anses helt utesluten. Den av statskontoret föreslagna reduceringen av ledarens avlöningsförmåner är däremot icke grundad på några angivna skäl, och propositionen brister också i detta avseende. Några sakligt motiverade invändningar mot socialstyrelsens organisationsförslag föreligga således ej.

En jämförelse mellan de av socialstyrelsen föreslagna avlöningsförmånerna för den ledande tjänstemannen inom den statliga bränslekontrollverksamheten och avlöningarna för motsvarande tjänstemän inom arméförvaltningen samt Stockholms och Göteborgs städer utvisa också, att socialstyrelsens förslag framställts med all hänsyn tagen till nödig sparsamhet. Ledarens avlöningsförmåner, enligt socialstyrelsens förslag, utgöra nämligen, räknade å den kontrollerade bränslekvantiteten, endast hälften av motsvarande kostnad för arméförvaltningens bränslekontroll och $\frac{1}{5}$ respektive $\frac{1}{7}$ av samma kostnad för bränslekontrollen inom Stockholms stad respektive Göteborgs stad.

I samband med här behandlade fråga må ytterligare framhållas, att landstingens ifrågavarande inrättningar för närvarande i stor utsträckning äro underkastade omändringar i utvidgande riktning samt att landstingsförbundet, med stöd av den praxis, som successivt håller på att inarbeta sig inom den statliga kontrollverksamheten, har förutsatt, att nu ifrågavarande kontrollarbete skulle omfatta även granskning ur tekniskt principiell synpunkt av nyanläggningar och större förändringar vid de värmecentraler arbetet avser att omfatta. Ehuru ett sådant arbetssätt ej föreskrives i de av Kungl. Maj:t den 29 april 1921 utfärdade bestämmelserna för den statliga bränslekontrollens bedrivande, skulle otvivelaktigt ett generellt tillämpande av denna praxis såväl för de statliga som de nu ifrågavarande landstingsinstitutionerna vara av mycket stor ekonomisk betydelse såväl med hänsyn till anläggningskostnaden som de framtida bränslekostnaderna. Härigenom torde ej någon ökning av arbetsbördan förorsakas, emedan på detta sätt eljest erforderliga förslag till förändringar vid dessa anläggningar efter deras tagande i drift onödiggöras. Det torde vara onödigt att understryka, att det av landstingsförbundet förutsatta arbetssättet tydligtvis är ägnat att ytterligare skärpa kraven på den tekniska expert, som skall ställas i spetsen för den gemensamma kontrollverksamheten. Ej heller torde behöva särskilt framhållas, att ett klart fastslående av att kontrollverksamheten jämväl bör omfatta förgranskning av förslag till nyanläggningar och utvidningar av de värmecentraler, arbetet avser att omfatta, även för statsverkets vidkommande medför ekonomiska fördelar, som flerfaldigt kompensera det ringa statliga bidrag socialstyrelsen föreslagit för bränslekontrollen vid landstingsanläggningarna.

I det till landstingen riktade erbjudandet om statsverkets anordnande av här berörda verksamhet från och med den 1 januari 1928 är inryckt ett förbehåll om statsverkets rätt att, om så visar sig lämpligt, igångsätta verksamheten redan den 1 juli 1927. Att påbörja ett arbete av denna natur mitt under pågående bränslesäsong innebär påtagliga nackdelar såsom bland annat att det oundvikliga organisationsarbetet måste utföras under den tid av året, då den största bränsleförbrukningen äger rum. Ehuru icke något av landstingen gjort någon invändning mot förbehållet, föreslås i propositionen, att verksamheten skall igångsättas först den 1 januari 1928 med anledning av att vissa landsting angivit, att medel till verksamheten skola utgå av 1928 till och med 1930 års stater.

Då något hinder ej torde möta, att landstingens bidrag erläggas exempelvis halvårsvis i efterskott, kan avgiften för senare halvåret 1927 läggas å 1928 års budget, varigenom landstingen skulle kunna komma i åtnjutande av de fördelar, kontrollverksamheten erbjuder, redan från och med den 1 juli 1927 och de strängt formella motiven för arbetets igångsättning på olämplig tidpunkt bortfalla.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen, under förutsättning att riksdagen biträder Kungl. Maj:ts förslag om utvidgning av den nuvarande statliga bränslek kontrollverksamheten till att omfatta jämväl vissa landstingen tillhöriga inrättningar, ville i fråga om den ledande tjänstemannens avlöningsställning ansluta sig till det av socialstyrelsen härutinnan framlagda förslaget och följaktligen placera honom i lönegrad B 29,

att riksdagen ville uttala önskvärdheten av att kontrollarbetet jämväl skulle omfatta granskning ur tekniskt principiell synpunkt av förslag till nyanläggningar och utvidgningar av de värmecentraler, verksamheten avser att omfatta,

samt att riksdagen ville besluta att anvisa erforderliga medel för den föreslagna kontrollverksamhetens igångsättande den 1 juli 1927.

Stockholm den 1 april 1927.

Axel von Sneidern.

Adolf Dahl.

Kostnad för den tekniska ledningen vid bränslekontroll vid olika statliga och kommunala institutioner.

K o n t r o l l o m r å d e	Årlig bränsle-kostnad vid de kontrollerade anläggningarna Kr.	Den ledande tjänstemannens löneförhöjningar per år		Underlydande teknisk personal st.
		Kr.	i % av bränsle-kostnaden	
Av Kungl. Maj:t föreslagna organisation omfattande statens anläggningar och anläggningar tillhörande 12 landsting	6,350,000	9,600	0.15	14 ¹
Enligt av Kungl. Socialstyrelsen föreslagna löneförhöjningar	—	11,250	0.18	
Arméförvaltningen	3,600,000	13,450	0.37	0
Stockholms stad	1,000,000	9,000	0.90	1
Göteborgs stad	800,000	9,800	1.22	3

¹ Två ingenjörer samt 12 underinspektörer inom yrkesinspektionen, vilka senare utföra bränslekontrollarbetet samtidigt med sitt ordinarie arbete inom yrkesinspektionen.